

Nota Waarderen en Afschrijven Vaste activa

Gemeente Dordrecht

2025

1. Inleiding

Voor u ligt de Nota Waarderen en afschrijven Vaste activa. In de Financiële Verordening (2025) is in artikel 24 vastgelegd dat de spelregels voor waarderen & afschrijven vaste activa zijn vastgelegd in een aparte nota. Deze nota wordt door het college ter vaststelling aangeboden aan de raad. De nota wordt om de vier jaar geactualiseerd als dat door de tijdsgeest of wijzigingen in wet- en regelgeving noodzakelijk is, waarbij geldt dat de aanpassingen van materieel belang zijn.

Doel van deze actualisatie is:

De Nota Waarderen en afschrijven Vaste activa is primair bedoeld als kaderstellend instrument voor de raad. De doelstellingen van deze nota zijn het formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels voor:

- de wijze waarop voorstellen voor investeringen worden aangeboden en geautoriseerd door de raad, in aanvulling op wat in deze verordening is vastgelegd;
- de afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn per categorie;
- het moment van starten met afschrijven;
- de gebruiksduur per categorie kapitaalgoederen ofwel de afschrijvingstermijn;
- de componentenbenadering;
- Restwaarde.

Wettelijk kader

De nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Dordrecht 2025. In de Notitie Waarderen en afschrijven vaste activa heeft de commissie BBV een aantal 'stellige uitspraken' opgenomen. Met deze stellige uitspraken geeft de commissie BBV een interpretatie van de regelgeving die in één lijn ligt met deze nota.

Relatie met andere nota's

Naast de relatie met de Financiële Verordening 2025 heeft deze nota een relatie met onderstaande nota's:

- Nota Grondbeleid
- Nota Onderhoud kapitaalgoederen
- Nota Reserves & voorzieningen

2. Criteria voor het activeren van vaste activa

2.1 Soorten activa

Vaste activa zijn investeringen in goederen of objecten die langer dan één jaar meegaan. Deze investeringen activeren we en worden verantwoord op de balans onder de post vaste activa.

Onder deze post worden conform het BBV de volgende vaste activa onderscheiden:

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa.
- financiële vaste activa.

2.1.1 Immateriële vaste activa

In overeenstemming met het BBV worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Uitgangspunten

1. Kosten voor het afsluiten van verstrekte geldleningen en het saldo van agio en disagio worden direct ten laste van de exploitatie gebracht en dus niet geactiveerd.
2. Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden niet geactiveerd. De grondexploitatie is een uitzondering hierop. Zie ook Nota Grondbeleid.
3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd, indien is voldaan aan de voorwaarden van het BBV.

2.1.2 Materiële vaste activa

In overeenstemming met het BBV worden onder de Materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut, deze zijn verhandelbaar (er is een markt voor)
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven bijvoorbeeld riool & afvalheffing
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut voorzien in een publieke behoefte en het bezit is vrij toegankelijk en/of vrij in gebruik.

In het BBV is vastgelegd dat alle investeringsuitgaven moeten worden geactiveerd. In de Notitie Waarderen en afschrijven vaste activa is opgenomen dat uit oogpunt van het in de hand houden van de administratieve lasten, gemeenten kunnen aangeven welke ondergrens wordt gehanteerd voor het activeren van investeringen.

Uitgangspunten

4. De ondergrens voor het activeren van (enkelvoudige) investeringen met economisch nut wordt gesteld op € 25.000. De ondergrens voor het activeren van gelijksoortige investeringen met economisch nut die ook verzameld kunnen worden wordt gesteld op € 40.000. De ondergrens voor het activeren van investeringen met maatschappelijk nut wordt gesteld op € 100.000.
5. Investerings in gronden en terreinen worden altijd geactiveerd, onafhankelijk van het bedrag.
6. Ambtelijke voorbereidingsuren en overige voorbereidingskosten kunnen worden geactiveerd.

2.1.3 Financiële vaste activa

Onder Financiële vaste activa worden volgens het BBV verstaan:

- kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen.
- leningen aan: openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden; woningcorporaties, deelnemingen, overige verbonden partijen.
- overige langlopende leningen.
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Voor financiële vaste activa worden de volgende uitgangspunten gehanteerd Ook hiermee wordt aangesloten bij de regelgeving uit het BBV.

Uitgangspunten

7. Deelnemingen worden geactiveerd voor de verkrijgingsprijs;
8. Verstrekte leningen worden geactiveerd voor de nominale waarde, waarop zo nodig een voorziening voor verwachte wanbetaling wordt getroffen.

2.2.1 Groot onderhoud versus vervangingsinvesteringen

Door de Commissie BBV wordt in het kader onderhoud van kapitaalgoederen uitgegaan van de volgende standpunten:

- klein onderhoud; keert jaarlijks terug: niet activeren
- groot onderhoud; het gaat om zaken die één keer in de zoveel jaar moeten gebeuren, bijvoorbeeld het (buiten)schilderwerk van een gebouw op grond van een periodiek geactualiseerd onderhoudsplan: niet activeren
- substantiële levensduurverlenging en kwaliteitsverbetering van het betreffende actief, zoals bijvoorbeeld het renoveren van een gebouw: activeren
- aanpassingen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijvoorbeeld investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften): activeren

2.2.3 Software

Door de Commissie BBV wordt in het kader van activeren van software uitgegaan van de volgende standpunten.

- Software in eigendom: activeren
- Gebruikersrechten op software voor onbepaalde tijd die ineens in rekening worden gebracht: activeren
- Gebruikersrechten op software voor bepaalde tijd die ineens in rekening worden gebracht: niet activeren

3. Waardering activa

3.1 Waarderen

De waarderingsgrondslag voor vaste activa wordt bepaald door de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.

Het BBV geeft een nadere omschrijving van kosten die geactiveerd mogen worden:

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;

- de verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- de vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Dit zijn o.a. de direct aan een actief toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
- voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
- van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.

3.2 Afwaarderen en Desinvesteren

Het BBV geeft de voorschriften weer voor afwaardering van activa;

- naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
- voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.
- op het moment dat een desinvestering (verkoop van het actief) plaatsvindt wordt de boekwinst of het boekverlies (via afwaardering op de activakaart) incidenteel ten gunste/laste van het resultaat van het betreffende jaar gebracht. De mogelijke boekwinst wordt niet in mindering gebracht op een nieuwe investering. Dat is niet toegestaan op grond van het BBV.

3.3 Restwaarde

De geactiveerde vaste activa schrijven we in principe af tot nihil. We hanteren alleen een restwaarde bij een actief waar de restwaarde expliciet is opgenomen in het raadsvoorstel door middel van een beslispoint. Hierbij is een onderbouwing van de geschatte restwaarde conform BBV-voorwaarden verplicht (bijvoorbeeld een taxatierapport). Een uitzondering hierop betreft de parkeervoorzieningen. Hierbij hanteren we een restwaarde van 25%.

3.4 Sloopkosten

Conform BBV kunnen de kosten van de sloop van een gebouw kunnen als eenmalige kosten in de exploitatie worden genomen of mogen worden geactiveerd als onderdeel van het nieuwe materiele actief, indien op dezelfde locatie een nieuw gemeentelijk gebouw wordt gerealiseerd. Tenzij anders aangegeven in het raadsvoorstel kiest de gemeente Dordrecht er voor om sloop te activeren bij nieuwbouw op dezelfde locatie. In het in geval van nieuwbouw voor primair onderwijs worden sloopkosten niet geactiveerd.

3.5 Componentenbenadering

De componentenmethode houdt in dat een kapitaalgoed dat is samengesteld uit afzonderlijke delen, wordt afgeschreven met als basis die afzonderlijke delen en hun waarde verloop. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld een gebouw dat uit de volgende delen kan bestaan: grond, gebouw, installaties. De verschillende delen kennen ieder hun eigen afschrijvingstermijn en worden afzonderlijk geactiveerd. De componentenbenadering wordt gebruikt als die van toepassing is. Indien hier van wordt afgeweken wordt dit expliciet opgenomen in het raadsvoorstel door middel van een besispunt.

4. Kapitaallasten

In het vorige hoofdstuk is aangegeven welke investeringen (kunnen) worden geactiveerd. In dit hoofdstuk komen de lasten van de investeringen die geactiveerd worden aan bod.

4.1 Afschrijvingstermijnen

Het BBV kent geen regels waaraan afschrijvingen moeten voldoen, wel zijn kaders gesteld. De belangrijkste zijn:

- de methoden volgens welke de afschrijvingen zijn berekend worden in de toelichting op de balans uiteengezet.
- afschrijvingen vinden plaats onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar
- op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
- De afschrijving start vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed in gebruik wordt genomen.

4.2 Methoden van afschrijven

Er zijn verschillende methoden om op basis van de afschrijvingsduur te komen tot de afschrijving per periode waarvan de lasten worden toegerekend. De belangrijkste methoden zijn:

- vast percentage van de aanschafwaarde (lineaire afschrijvingsmethode).
- vast percentage van de boekwaarde.
- jaarlijks oplopende afschrijvingslasten (progressieve afschrijvingsmethode).
- jaarlijks gelijkblijvende kapitaallasten (annuïtaire afschrijvingsmethode).

In geval van een annuïteit wordt deze berekend op het moment van ingebruikname. Wanneer de rente wordt bijgesteld gedurende de afschrijvingsduur wordt enkel de rentecomponent van de kapitaallasten (= rente en afschrijvingslasten) bijgesteld. De afschrijvingscomponent blijft gelijk. Hierna is er feitelijk geen sprake meer van een zuivere annuïteit. Moment van initiële goedkeuring investering is bepalend voor het afschrijvingsschema. Bij uitbreiding aan bestaande gebouwen wordt een afschrijvingsduur voor de uitbreiding gehanteerd, die in lijn is met (het aflopen van de afschrijvingstermijn van) het bestaande gebouw.

Uitgangspunten

9. De afschrijvingstermijnen hanteren zoals opgenomen in bijlage 1. Deze termijnen zijn richtinggevend en niet bindend.
10. De methoden van afschrijven hanteren zoals opgenomen in bijlage 1. Deze termijnen zijn richtinggevend en niet bindend.
11. Wanneer wordt afgeweken van aangegeven afschrijvingstermijnen of methode van afschrijving dient dit bij de kredietaanvraag te worden gemotiveerd.
12. Op gronden, terreinen en effecten wordt niet afgeschreven
13. Bij wijziging van omslagrente worden de kapitaallasten van de initieel annuïtair afgeschreven activa voor de rentecomponent aangepast, de afschrijving blijft ongewijzigd.

4.3 Rente

De rente die wordt toegerekend aan activiteiten is gelijk aan de in de begroting opgenomen omslagrente. De omslagrente wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld o.b.v. het ingevulde renteschema. Het te gebruiken rentepercentage voor de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen wordt jaarlijks door de raad bij de begroting vastgesteld. In de begroting wordt de berekening opgenomen, voorzien van een toelichting. De voor gecalculerde renteomslag wordt alleen gecorrigeerd indien dit volgens de BBV verplicht is gesteld.

5. Procedures

5.1 Aanvragen, autoriseren, onderbouwing

Conform Artikel 3, 4 en 5 in de Financiële verordening 2025

7. Bijlage

Soort investering / activa	termijn	E / M	L / A/ P
Immateriële vaste activa			
<i>(Dis) agio</i>	looptijd lening	E	L
<i>Kosten van onderzoek en ontwikkeling</i>	5 jaar	E	A
Materiële vaste activa			
<i>Gronden en terreinen:</i>			
Gronden	-	E	A
Beschoeiing	20 jaar	M	A
Aanpassing / aanleg infrastructuur	20-30 jaar	M	A
Sportcomplexen (kunstgras)	5-40 jaar	E	A
Herinrichting/aanleg begraafplaats	40 jaar	M	A
<i>Woonruimten:</i>			
(Geëxploiteerde) woningen	40 jaar	E	A
Verbouwing / renovatie woning	20-50 jaar	E	A
Woonwagens	20 jaar	E	A
Woonchalets	20 jaar	E	A
<i>Maatschappelijk vastgoed:</i>			
Kantoorgebouwen	40 jaar	E	P
Bedrijfsgebouwen (algemeen)	40 jaar	E	A
Schoolgebouwen (nieuwbouw)	40 jaar	E	A
Parkeervoorzieningen	50 jaar	E	A
Verbouwing / renovatie van gebouw	20-40 jaar	E	A
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:</i>			
Reconstructie / aanleg asfaltwegen	20 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg riolen	60 jaar	E	A
Reconstructie / aanleg (voetgangers)brug	20 jaar	M	A

Reconstructie / aanleg wegen met elementenverharding - algemeen	30 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg wegen met elementenverharding - busrouters	20 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg wegen met elementenverharding - zettingsgevoelige gebieden	15 jaar	M	A
Reconstructies aan kademuren en keermuren	50 jaar	M	A
Reconstructie stalen en composiet damwanden	50 jaar	M	A
Reconstructie houten damwanden	25 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg betonnen, stalen en composiet bruggen	50 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg houten bruggen	25 jaar	M	A
Reconstructie / aanleg groenvoorzieningen	30 jaar	M	A
Rioolgemaal	60 jaar	E	A
Drukriolering	30 jaar	E	A
Mechanisatie	10 jaar	M	A
Drainage (grondwater openbare ruimte)	30 jaar	E	A
Soort investering / activa	termijn	E / M	L / A/ P
Openbare verlichting: lichtmasten, armaturen, kabelnet en voeding	25 jaar	M	A
Constructieve duikers	50 jaar	M	A
Steigers	25 jaar	M	A
Aanleg keldergraven	60 jaar	E	A
Urnenmuur	20 jaar	E	A
Ruimingen graven	15 jaar	E	A
Spoorwegverbinding	40 jaar	M	A
<i>Vervoermiddelen:</i>			
Personenauto	5 jaar	E	A
Bestelbus	7 jaar	E	A
Tractoren en overige tractiemiddelen	10 jaar	E	A
Aanbouwwerktuigen	7 jaar	E	A
Aanhangwagen	10 jaar	E	A
Grasmaaimachines	5 jaar	E	A
Boten	20 jaar	E	A
<i>Machines, apparaten en installaties:</i>			
Technische installaties (algemeen)	10-20 jaar	E	A
Antennemast	25 jaar	E	A
Verkeersregelinstallaties constructie	30 jaar	M	A
Verkeersregelinstallaties apparatuur	15 jaar	M	A
Verlichtingsinstallaties	15 jaar	M	A
Lektriever	15 jaar	E	A
(Hulpverlenings)gereedschappen / apparatuur	5-10 jaar	E	A
Speelvoorzieningen	10-15 jaar	M	A
Telefooninstallatie en -toestellen	10 jaar	E	A
Snij- en bindmachines	5 jaar	E	A
Kopieermachines	5 jaar	E	A
Foto- en video	5 jaar	E	A
Meubilair e.d.	5-15 jaar	E	A
Hardware	3-5 jaar	E	A

Software	3-5 jaar	E	A
Noodstroomvoorziening	10 jaar	E	A
Netwerk apparatuur	10 jaar	E	A
Gereedschappen	5 jaar	E	A

E= Economisch nut

M = Maatschappelijk nut

L = Lineair

A = Annuïtair

P = Progressief